

УДК 005.7:338.1

DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.94.361804>

СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕСУ

Соломніков І. В., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4236-5131>

У статті розглянуто значення сучасного менеджменту для забезпечення ефективного функціонування бізнес-організацій у контексті динамічного економічного середовища. Розкрито концепцію менеджменту як інтегрованої системи управління, що охоплює ключові елементи: планування, організацію, мотивацію та контроль бізнес-процесів. Обґрунтовано його роль як основного фактору для підвищення конкурентоспроможності, ефективного використання ресурсів і досягнення стратегічних цілей підприємства. Особливу увагу приділено аналізу впливу цифровізації, інноваційних процесів та розвитку людського капіталу, які спричиняють трансформацію стандартних управлінських практик. Визначено, що дієвий менеджмент дозволяє підприємствам адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, знижувати ризики та формувати стабільні конкурентні переваги.

Ключові слова: менеджмент, управління, бізнес-процеси, підприємство, стратегічний розвиток, цифровізація, інновації, ефективність.

MODERN MANAGEMENT AS A KEY FACTOR IN BUSINESS OPERATION

Solomnikov I. V., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor (USURT)

The article explores the pivotal role of modern management in fostering the effective operation of business organizations amidst a dynamic and uncertain economic landscape. Viewed as a comprehensive system, management integrates planning, organizing, motivating, and controlling business processes, all directed at achieving both strategic and operational objectives. The research underscores that efficient management is a cornerstone for enhancing enterprise competitiveness, optimizing resource utilization, and ensuring economic stability. Particular emphasis is placed on the evolving nature of management influenced by digitalization, globalization, and rapid technological advancements. Findings suggest that incorporating digital tools, data analytics, and innovative solutions significantly elevates the precision and speed of managerial decision-making processes. Human capital emerges as a key component of contemporary management practices, with a focus on fostering employee motivation, skill development, and nurturing a robust corporate culture. Additionally, the study evaluates the critical role of effective communication and organizational coordination in mitigating operational risks while boosting overall efficiency. Well-designed management systems are found to enable businesses to swiftly adapt to external shifts, reduce uncertainties, and adopt innovative strategies with greater ease. The research also sheds light on the growing reliance on flexible approaches in modern management, such as Agile methodologies, which enhance organizations' adaptability and responsiveness to changing market conditions. Strategic management is identified as integral for ensuring sustainable long-term growth and reinforcing competitive advantages within industries. Ultimately, the study asserts that management serves as a fundamental framework that shapes the resilience, effectiveness, and future success of business enterprises. Continuous refinement of management practices-driven by digital transformation and innovation-remains essential for achieving sustainable growth and securing robust market positioning. in the production of building materials, as well as the opening of new enterprises.

Keywords: management, governance, business processes, enterprise, strategic development, digitalization, innovation, efficiency

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. Зростаюча інтеграція глобальної економіки, посилення конкуренції, швидкий темп технологічних змін і процес цифрової трансформації виступають каталізаторами для формування нових підходів до управління бізнесом.

Менеджмент стає визначальним фактором адаптивності підприємства до зовнішніх змін, дозволяючи забезпечувати оптимальне використання ресурсів та

реалізовувати довгострокові стратегічні цілі. Він перестає бути виключно сферою координації діяльності та перетворюється на основний інструмент підвищення конкурентоспроможності, сприяючи інноваційному розвитку суб'єктів господарювання.

У сучасному економічному середовищі, яке характеризується високою динамікою та постійними змінами, роль менеджменту невіддільно зростає. Саме управлінські рішення визначають ключові стратегічні вектори розвитку

підприємства, його здатність ефективно функціонувати за умов невизначеності, а також реагувати на виклики ринку.

Завдяки вираженим управлінським практикам підприємство здатне оперативно адаптуватися до змін на ринку, активно впроваджувати інновації та створювати сприятливу робочу атмосферу для своїх працівників. Менеджмент відповідає за чіткий розподіл завдань, координацію діяльності команд і контроль результативності, забезпечуючи тим самим основу для сталого розвитку бізнесу.

Значущість вивчення ролі менеджменту зростає на тлі швидких змін у зовнішньому середовищі, загострення конкуренції, а також процесів глобалізації та цифрової трансформації економіки. В таких умовах особлива увага приділяється здатності організацій оперативно адаптуватися до змін, впроваджувати інноваційні підходи та ефективно управляти людським капіталом.

Сьогодні менеджмент сприймається не лише як сукупність управлінських функцій, але й як інтегрована система, що забезпечує злагоджену взаємодію всіх бізнес-процесів – від виробництва і маркетингу до фінансових операцій та інноваційної діяльності. Ефективність цієї системи визначає рівень економічної стабільності підприємства, його здатність мінімізувати ризики та досягати сталих конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених частин загальної проблеми. Питання ефективного менеджменту та управління бізнес-процесами суб'єктів господарювання є об'єктом активних наукових досліджень вітчизняних і міжнародних науковців, серед яких роботи Диканя В., Сарай Н., Станасюк Н., Міщенко В., Мурашко І., Битов В., Йохна М. [1-7] та інші.

Результати аналізу джерел [1-7] свідчать про широке розмаїття підходів до визначення сутності менеджменту, його

функцій та ролі у забезпеченні сталого розвитку підприємств. Науковці провели широкий спектр сучасних досліджень із зазначених питань, які стосуються оптимізації бізнес-процесів, розвитку інновацій, стратегічного та антикризового менеджменту.

Проте, попри існуючі здобутки, залишається потреба подальшого дослідження адаптації управлінських підходів до умов цифрової трансформації та невизначеного ринкового середовища. Адже менеджмент виступає інтегруючим елементом функціонування організації, забезпечуючи синергію ключових напрямів її діяльності – виробництва, маркетингу, фінансів та інноваційного розвитку.

Тож, з огляду на сучасні тенденції економічного розвитку, дослідження ролі менеджменту у побудові й функціонуванні бізнесу залишається актуальним науковим завданням, що потребує глибокого теоретичного осмислення й практичного опрацювання.

Метою статті є з'ясування ролі менеджменту у забезпеченні функціонування бізнес-організацій, вивчення його ключових функцій та принципів, а також аналіз сучасних підходів і тенденцій у сфері управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Роль менеджменту у функціонуванні бізнес-організації полягає у забезпеченні ефективного планування, організації, мотивації та контролю всіх внутрішніх процесів. Це основний механізм для досягнення стратегічних цілей, раціонального використання ресурсів і підвищення конкурентоспроможності компанії.

Ефективний менеджмент також виконує ключову роль у налагодженні комунікації всередині організації. Завдяки налагодженим процесам взаємодії знижуються ризики виникнення непорозумінь і дублювання зусиль. Водночас, вдало організована управлінська діяльність сприяє синергетичній роботі

всіх підрозділів, що в результаті веде до реалізації головних цілей підприємства.

Компетентне управління бізнес-процесами підприємства є критично важливим для досягнення намічених цілей, підвищення стійкості в умовах динамічного ринку й збереження конкурентних переваг.

Серед ключових аспектів, які впливають на ефективність менеджменту, можна виділити організацію праці, фінансове планування, застосування інноваційних рішень та підтримку позитивного робочого середовища. Топ-менеджери, які звертають увагу на стратегічне планування, мотивацію персоналу та інтеграцію новітніх технологій, створюють міцний фундамент для тривалого розвитку компанії.

На практиці належний менеджмент дозволяє уникати хаосу у роботі організації, знижувати втрати й ризики, а також покращувати ефективність використання ресурсів.

У свою чергу, недоліки в управлінні можуть спричинити труднощі з виконанням завдань, втрати клієнтури та фінансові проблеми. Отже, менеджмент відіграє критично важливу роль у стабільній роботі бізнесу та його майбутньому успіху.

Сьогодні менеджмент трактується не лише як набір управлінських функцій, але й як інтегрована система, покликана узгоджувати діяльність усіх структурних елементів підприємства. Кожна управлінська функція має критичне значення:

- планування орієнтує організацію на визначення цілей та напрямків її руху;
- функція організації створює структуру та розподіляє повноваження;
- мотивація стимулює залученість та продуктивність співробітників;
- контроль забезпечує моніторинг виконання планів та дозволяє своєчасно коригувати дії для досягнення оптимальних результатів.

Як інтегруючий компонент,

менеджмент забезпечує єдність і синергію всіх бізнес-процесів: від виробництва й маркетингу до фінансового управління, інноваційної діяльності та управління персоналом. Взаємопов'язаність і злагоджена робота цих компонентів сприяють максимальному використанню ресурсів, мінімізації внутрішніх конфліктів і досягненню спільних цілей компанії.

У сучасних умовах менеджмент все більш орієнтований на інноваційний розвиток, впровадження цифрових технологій та адаптацію до динамічних змін зовнішнього середовища. Це потребує застосування гнучких методик управління, посилення ролі лідерства на всіх рівнях організації та побудови ефективної системи комунікацій. В умовах посилення конкурентного тиску та економічної невизначеності стратегічний компонент менеджменту набуває особливого значення, адже саме він визначає здатність компанії забезпечити свою стійкість, утримувати конкурентні позиції та реалізовувати довгострокові пріоритети розвитку.

Менеджмент являє собою багатоаспектний процес, що охоплює планування, організацію, мотивацію та контроль над використанням ресурсів організації для досягнення поставлених стратегічних і оперативних цілей. Синхронне виконання цих функцій формує сталість і гармонійність управлінських процесів, сприяючи раціональному використанню наявних ресурсів. Їхній взаємозв'язок створює цілісну систему управління, що дозволяє досягти синергетичного ефекту, коли сукупний результат перевершує суму окремих дій.

Результативне планування та контроль витрат, інтеграція ресурсозберігаючих підходів, разом із оптимізацією виробничих процесів, сприяють зниженню собівартості продукції. Це, в свою чергу, створює підґрунтя для покращення фінансових показників, зокрема досягнення вищої прибутковості та підвищення

рентабельності.

Сучасний менеджмент зазнає глибоких трансформацій під впливом цифрових технологій, процесів глобалізації, а також зростаючого значення знань та інновацій в економічному розвитку. Ці тенденції сприяють формуванню нових управлінських підходів, що підвищують ефективність роботи організацій і їхню здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі.

Серед основних напрямів розвитку сучасного менеджменту можна виділити кілька ключових аспектів.

Цифровізація управління. Використання інформаційно-комунікаційних технологій, автоматизація процесів, інтеграція аналітики великих даних і штучного інтелекту забезпечують оперативне та обґрунтоване прийняття рішень, а також сприяють підвищенню прозорості та якості бізнес-процесів.

Інноваційність як основа розвитку. Постійна модернізація продуктів і послуг, а також оптимізація бізнес-процесів дозволяють підвищувати конкурентоспроможність організацій, створювати нові ринки збуту та забезпечувати довготривалі конкурентні переваги.

Формування розвиненої корпоративної культури. Створення ціннісного середовища, яке об'єднує співробітників, зосереджуючи їхні зусилля на досягненні стратегічних цілей організації, сприяє зростанню лояльності працівників, покращенню внутрішніх комунікацій і стимулюванню інноваційної діяльності.

Акцент на людський капітал. Пріоритет працівників як головного активу підприємства спонукає до розвитку їхніх компетенцій, залучення висококваліфікованих фахівців та формування умов для забезпечення максимальної продуктивності та мотивації персоналу.

Широке застосування гнучких

методів управління на основі Agile, Scrum тощо. Ці методи дозволяють оперативно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, стимулювати взаємодію в командах і реалізовувати проекти етапами для досягнення стабільно високої ефективності.

Таким чином, стає очевидним перехід від традиційних ієрархічних систем до більш адаптивних, інноваційно орієнтованих і людиноцентричних структур управління. Це забезпечує можливість не лише стабільної роботи підприємств в умовах турбулентності сучасного світу, але й створює стійке підґрунтя для їхнього стратегічного і динамічного розвитку.

Функції менеджменту також трансформуються під впливом цифровізації та впровадження інноваційних практик. Наприклад:

- планування – дедалі більше інтегрує застосування аналітики великих даних;

- організація – спрямована на використання адаптивних управлінських структур;

- мотивація – враховує індивідуальні характеристики працівників за допомогою сучасних технологій;

- контроль – спирається на автоматизовані системи для моніторингу і аналізу діяльності.

Це сприяє прискоренню процесів прийняття управлінських рішень і підвищує здатність підприємства адаптуватися до швидких змін зовнішнього середовища.

Додатково зазначимо, що ухвалення зважених управлінських рішень дозволяє не лише ефективно використовувати наявні ресурси, але й зменшувати вплив зовнішніх ризиків.

Застосування сучасних інструментів аналізу й прогнозування, а також методів управління ризиками дають підприємству можливість оперативно реагувати на коливання ринкових умов, попереджати кризові ситуації та

підтримувати стабільність його функціонування.

Важливо відзначити і стратегічну складову менеджменту, яка полягає у формуванні довгострокових конкурентних переваг. Завдяки продуманому управлінню інноваціями, розподілу інвестицій і розвитку людського капіталу створюються необхідні умови для сталого розвитку організації, її зміцнення на ринку та збільшення конкурентоспроможності.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що менеджмент є системоутворюючим чинником, який суттєво впливає на всі аспекти діяльності підприємства. Його якість визначає ефективність діяльності компанії, її економічну стійкість і здатність адаптуватися до швидко змінюваних умов сучасної економіки.

Отже, сучасний менеджмент виступає складною, динамічною системою, покликаною постійно інтегрувати новітні тенденції для забезпечення стійкості, гнучкості та інноваційної потужності компаній у довгостроковій перспективі.

Висновки. Результати проведеного дослідження засвідчують, що менеджмент є основоположним фактором забезпечення ефективного функціонування бізнес-організацій. Він сприяє узгодженню управлінських процесів і допомагає досягати як стратегічних, так і оперативних цілей підприємства. Було підтверджено, що реалізація основних функцій менеджменту – планування, організації, мотивації та контролю – сприяє створенню комплексної системи управління, яка оптимізує використання ресурсів, знижує ризики та підвищує ефективність діяльності.

Ефективний менеджмент не лише посилює конкурентоспроможність організації, а й забезпечує її стабільність та створює сприятливі умови для довгострокового розвитку. У сучасних умовах особливо важливими є такі аспекти, як цифровізація управлінських процесів,

інтеграція інновацій, розвиток людського капіталу та зміцнення корпоративної культури. Швидкоплинність змін на ринку підкреслює значення гнучких управлінських підходів, які дозволяють оперативно адаптуватися до трансформацій зовнішнього середовища та адекватно реагувати на виклики.

Разом із тим було встановлено, що недоліки в системі управління можуть сприяти виникненню низки негативних наслідків: від зниження рівня продуктивності та втрати конкурентних позицій до значних фінансових ускладнень. Це підтверджує необхідність систематичного вдосконалення методів і технологій управління.

Перспективи подальших досліджень лежать у площині глибшого аналізу впливу цифрових технологій на еволюцію управлінських процесів. Зокрема, потребують уваги питання застосування штучного інтелекту та аналітики великих даних у процесах прийняття управлінських рішень.

Загалом, підвищення якості та адаптивності менеджменту залишається критичним компонентом успішності, конкурентоздатності й стійкого розвитку підприємств в умовах сучасного динамічного середовища.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Сарай Н. І. Оптимізація управління бізнес-процесами на підприємстві. *Інноваційна економіка*. 2020. № 1-2. С. 79–84. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2020.1-2.12>
- 2 Станасюк Н. Бізнес-процеси як об'єкт імітаційного моделювання. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-135>.
- 3 Міщенко В., Кобець В., Ващенко В. Менеджмент в ХХІ столітті. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал*

«Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит». 2024. № 3 (193). С. 31–48. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2024.03.03>

4 Мурашко І. В. Історичні передумови формування сучасного менеджменту. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2022. № 59. С. 96–105. DOI: [10.31909/26168774.2022-\(59\)-9](https://doi.org/10.31909/26168774.2022-(59)-9).

5 Битов В. Менеджмент як запорука успіху в сучасних умовах ринкової економіки. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2 (53). С.498-501. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-70>

6 Йохна М., Лисенко С., Томчук-Пономаренко Н., Нечипоренко К. Роль економічного менеджменту в сучасному світі. *Академічні візії*, 2023. № 19. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/7989> DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7952182>

7 Дикань В. Л., Токмакова І.В., Чорнобровка І.В. Антикризисний інструментарій стратегії державного управління малим і середнім бізнесом. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2025. № 89.С. 9-19. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.89.330568>

8 Каличева Н.Є., Маковоз О.В., Цуканов Ю.М. Малі підприємства у воєнний час: виклики та напрями підтримки. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2024. №4(89). С. 141-150. URL: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/549/504> DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-4-141-150>

9 Сафронська І. М., Бойченко, О. В. 2024. Управління ризиками в діяльності підприємств та вплив на стійкість бізнесу. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. №. 6. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14524656>

10 Ларченко О. Сучасні проблеми управління: маркетинг і менеджмент малого бізнесу. *Таврійський науковий*

вісник. Серія: Економіка. 2023. (16), 128-132. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.17>

11 Прийняття управлінських рішень: методи та моделі: монографія. / Кузнецова І. О., Балабаш О. С., Карпенко Ю. В., Сокурєнко І. А.; за заг. ред. І. О. Кузнецової. Харків: «Діса плюс», 2022. 156. С. URL: <https://surl.li/aoptbc>

REFERENCES

1. Sarai, N. I. (2020). Optymizatsiia upravlinnia biznes-protsemy na pidpriemstvi [Optimization of business process management at the enterprise]. *Economy and Society*, no. (1–2), pp. 79–84. Available at: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2020.1-2.12>

2. Stanasiuk, N. (2025). Biznes-protsemy yak ob'ekt imitatsiinoho modeliuvannia [Business processes as an object of simulation modeling]. *Economy and Society*, no. 71. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-135>.

3. Mishchenko, V., Kobets, V., & Vashchenko, V. (2024). Menedzhment v XXI stolitti [Management in the 21st century]. *National scientific and production and information journal "Energy conservation. Energy. Energy audit"*, no. 3, pp. 31–48. Available at: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2024.03.03>

4. Murashko, I. V. (2022). Istorychni peredumovy formuvannia suchasnoho menedzhmentu [Historical prerequisites for the formation of modern management]. *Scientific Bulletin of Izmail State Humanitarian University*, no. 59, pp. 96–105. Available at: [10.31909/26168774.2022-\(59\)-9](https://doi.org/10.31909/26168774.2022-(59)-9).

5. Bytov, V. (2025). Menedzhment yak zaporuka uspikhu v suchasnykh umovakh rynkovoї ekonomiky [Management as a guarantee of success in modern market conditions]. *Sustainable economic development*, no. 2(53), pp. 498–501.

Available at: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-70>

12 6. Yokhna, M., Lysenko, S., Tomchuk-Ponomarenko, N., & Nechyporenko, K. (2023). Rol ekonomichnoho menedzhmentu v suchasnomu sviti [The role of economic management in the modern world]. Academic visions, no. 19. Available at: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/7989>;

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7952182>

7. Dykan, V. L., Tokmakova, I. V., & Chornobrovka, I. V. (2025). Antykryzovyi instrumentarii stratehii derzhavnogo upravlinnia malym i serednim biznesom [Anti-crisis tools of state management strategy for small and medium-sized businesses]. Bulletin of the economy of transport and industry, no. 89, pp. 9–19. Available at: <https://doi.org/10.18664/btie.89.330568>

8. Kalycheva, N. Ye., Makovoz, O. V., & Tsukanov, Yu. M. (2024). Mali pidpriemstva u voiennyi chas: vyklyky ta napriamy pidtrymky [Small enterprises in wartime: challenges and support directions]. Development of management and management methods in transport, no. 4(89),

pp141–150.

Available at: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/549/504>;

<https://doi.org/10.31375/2226-1915-2024-4-141-150>

9. Safronska, I. M., & Boichenko, O. V. (2024). Upravlinnia ryzykamy v diialnosti pidpriemstv ta vplyv na stiikist biznesu [Risk management in enterprise activity and its impact on business sustainability]. Current issues of economic sciences, no. 6. Available at: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14524656>

10. Larchenko, O. (2023). Suchasni problemy upravlinnia: marketynh i menedzhment maloho biznesu [Modern management problems: marketing and management of small business]. Tavria Scientific Bulletin, no. 16, pp. 128–132. Available at: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.17>

11. Kuznetsova, I. O., Balabash, O. S., Karpenko, Yu. V., & Sokurenko, I. A. (2022). Pryiniattia upravlinskykh rishen: metody ta modeli [Managerial decision-making: methods and models]. Kharkiv: "Disa Plus". Available at: <https://surl.li/aoptbc> (in Ukrainian)

Стаття надійшла 08.04.26

Стаття прийнята до друку після рецензування 15.04.26

Стаття опублікована (оприлюднена) 29.05.26